

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.223.2025

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan

Szymon Hołownia

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 9615 Pani Posłanki Jolanty Zięby- Gzik w sprawie przepisów emerytalnych dotyczących rolników dwuzawodowców opłacających składki w ZUS i KRUS, proszę przyjąć poniższe informacje.

Sytuację osób opłacających składki na dwa rodzaje ubezpieczenia uwzględniono w przepisach ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1631, z późn. zm.) i w przepisach ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2025 r. poz. 197). Regulacje podzieliły ubezpieczonych na dwie grupy: osoby urodzone przed 1 stycznia 1949 r. i po 31 grudnia 1948 r., co wynika z reformy systemowej ubezpieczenia emerytalnego wprowadzonej w 1999 r.

W przypadku osób urodzonych przed 1949 r. rekompensatą za okres podwójnego ubezpieczenia jest możliwość sumowania okresów, tj. uwzględniania w stażu rolniczym okresu ubezpieczenia w ZUS, natomiast w stażu pracowniczym okresu ubezpieczenia w KRUS. W sytuacji, gdy okresów tych nie wykorzystano w celu uzupełnienia brakującego do nabycia uprawnień emerytalnych stażu ubezpieczeniowego świadczenie to, na wniosek zainteresowanego, ulega zwiększeniu: emerytura rolnicza na podstawie art. 25 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, a emerytura pracownicza na podstawie art. 56 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Inaczej wygląda sytuacja osób urodzonych po 31 grudnia 1948 r. W tym wypadku, przy ustalaniu prawa do emerytury rolniczej i jej wysokości uwzględnia się wyłącznie okresy opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników, przy czym emerytura przysługuje osobie, która posiada co najmniej 25-letni staż ubezpieczeniowy w KRUS (art. 19 ust. 1 ustawy). Zniesienie możliwości uzupełniania stażu rolniczego okresem ubezpieczenia w ZUS jest konsekwencją zmiany zasad przyznawania emerytury z FUS dla osób urodzonych po 1948 r. oraz wprowadzenia możliwości pobierania przez nie emerytury z tytułu działalności rolniczej w zbiegu z emeryturą z systemu pracowniczego. Zgodnie z art. 24 ustawy o emeryturach i rentach z FUS świadczenie to przysługuje po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego każdej osobie, która podlegała ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, niezależnie od długości stażu ubezpieczeniowego. Ponieważ przy ustalaniu prawa do emerytury i obliczaniu jej wysokości ZUS nie uwzględnia okresu ubezpieczenia z tytułu działalności rolniczej, osoba urodzona po 1948 r. oprócz emerytury z FUS może mieć również przyznaną i wypłacaną emeryturę z tytułu ubezpieczenia w KRUS, o ile posiada okres ubezpieczenia rolniczego wystarczający do jej przyznania.

Osobie uprawnionej do emerytury pracowniczej, która ze względu na zbyt krótki okres ubezpieczenia w KRUS nie spełnia warunków uprawniających do emerytury rolniczej, wraz z emeryturą z FUS wypłaca się tzw. zwiększenie za okresy opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników.

Zgodnie z art. 26a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wysokość emerytury ustalonej zgodnie z art. 26 ulega zwiększeniu za okresy opłacania

składek na Fundusz Emerytalny Rolników, Fundusz Ubezpieczenia Społecznego Rolników i ubezpieczenie emerytalno-rentowe, o których mowa w przepisach o ubezpieczeniu społecznym rolników. Zwiększenie ustala się według zasad wymiaru części składkowej emerytury rolniczej, przewidzianych w przepisach o ubezpieczeniu społecznym rolników, na podstawie zaświadczenia Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego o okresach opłacania składek. Emerytura ta wypłacana jest z funduszu, z tym że jej koszty w części odpowiadającej zwiększeniu o część składkową podlegają refundacji z funduszu emerytalno-rentowego określonego w przepisach o ubezpieczeniu społecznym rolników. Zwiększenie to nie przysługuje jednak osobie mającej ustalone prawo do emerytury na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników. Przyznaje się je ubezpieczonemu, który legitymuje się okresami ubezpieczenia społecznego rolników, za które opłacono składki, gdy okresy te są krótsze niż 25 lat.

Kwestię rozróżniania osób urodzonych przed 1 stycznia 1949 r. i po 31 grudnia 1948 r. poruszano w orzecznictwie sądowym. Wyjaśniono, że nie można mówić o nierównym traktowaniu osób urodzonych po 31 grudnia 1948 r. i przed 1 stycznia 1949 r. w kontekście przyznawania uprawnień emerytalnych. Uprawnieni urodzeni po 31 grudnia 1948 r. nie mają możliwości uwzględniania przy ustalaniu prawa do emerytury rolniczej okresów ubezpieczenia innego niż w KRUS. Z takiej możliwości mogą skorzystać jedynie uprawnieni urodzeni przed 1 stycznia 1949 r. Z kolei ubezpieczeni urodzeni później nie muszą wybierać jednego świadczenia, z którego skorzystają, co równoważy niemożność sumowania okresów ubezpieczenia w systemie powszechnym i rolniczym. Sytuacja emerytów z dwóch różnych grup nie jest więc tożsama, a co za tym idzie nie można stwierdzić naruszenia w tym przypadku zasady równości wynikającej z art. 32 ust. 2 Konstytucji RP.

W Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej nie są obecnie prowadzone prace zmierzające do zmiany warunków pobierania świadczeń emerytalnych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zbiegu ze świadczeniami emerytalno-rentowymi, przyznawanymi na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz zasad ustalania wysokości tych świadczeń. Niemniej, ze względu na kierowane do nas w tej sprawie wystąpienia, we wrześniu 2024 r. zwracaliśmy się do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w celu podjęcia dyskusji dotyczących diagnozy i analizy dotychczasowych rozwiązań. Do chwili obecnej nie otrzymaliśmy jednak odpowiedzi w tej sprawie.

Zaznaczam, że działania legislacyjne dotyczące przeliczenia okresów składkowych i wysokości rolniczych emerytur podstawowych należą do właściwości Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
dr hab. Sebastian Gajewski, prof. uczelni
Podsekretarz Stanu
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/